

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla dr. Demeter Lajos ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Hontvári és Társa Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen vállalkozási díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. május 15. napján kelt 22.G.40.628/2007/14. számú közbenső ítélete ellen az alperes részéről benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 73.000,- (Hetvenháromezer) Ft első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felek között 2006. július 3-án vállalkozási szerződés jött létre a Budapest, XIV., S u. 79. szám alatti, 39 lakásos lakóépület és teremgarázs hideg- és melegburkolási, felületképzési és homlokzatképzési munkáinak teljeskörű elvégzésére. A szerződés 2.3. pontjában a felek részletesen rögzítették a felperes feladatának műszaki tartalmát. A vállalkozási díj bruttó 41.431.793,- Ft volt, amely a 3.2. pont szerint „a műszaki átadás-átvétel kötbérterhes határidejére, 2006. november 14. napjára,

meghatározott egyösszegű átalányár". A felek a szerződés 3.3. pontjában rendelkeztek az esetleges pótmunkákról és azok elszámolásáról. A 3.8. pont szerint a felperes három részszámla és végszámla kiállítására jogosult, a felek rögzítették a részszámlák kiállításának alapjául szolgáló teljesítési határidőket, műszaki tartalmakat és összegeket. A 4.1. pont szerint a felek a szerződés szerinti teljesítés időpontjának a lezárt műszaki átadás-átvételt tekintették. A 4.2. pontban az szerepelt, hogy a vállalkozó teljesítése akkor tekinthető szerződésszerűnek, ha a munkát az előírt határidőben, megfelelő mennyiségben és minőségben elvégezte. A 4.4. pont kimondta, hogy a műszaki átadás-átvételi eljárás lezárásának határideje az eljárás megkezdésekor a szerződő felek által elfogadott hiba- és hiánypótlási jegyzékének ismeretében kerül meghatározásra a szerződő felek közös megegyezésével, de ezek javításának, illetve pótlásának el kell készülnie legkésőbb 2006. november 14-ig. Az átadás-átvételi eljárás akkor zárható le, ha az eljárás során készült hiba- és hiánypótlási jegyzékben foglalt, a rendeltetésszerű és biztonságos használatot akadályozó vagy kizáró hiányosságokat és hibákat a vállalkozó megszüntette.

A fizetési feltételek körében a 9.3. pont alatt a felek abban állapodtak meg, hogy a részszámlák benyújtására az elkészült munkarészek teljesítése, illetve annak a megrendelő helyszíni képviselőinek ellenjegyzése által történt igazolása után kerülhet sor. Az adott műszaki, pénzügyi szakasz teljesítésének ellenőrzését, igazolását a szerződő felek teljesítési igazolási jegyzőkönyvben rögzítik. A lezárt teljesítési igazolási jegyzőkönyvek felvételét követően lehet kiállítani a számlát.

A 10. pontban rögzítették a felek az átadás-átvételi eljárás szabályait.

A szerződés 11. pontjában a felek a kötbérről úgy rendelkeztek, hogy a befejezési határidő elmulasztása esetén a késedelem minden megkezdett naptári napja után 200.000,- Ft. A szerződés 12.1. és 12.2. pontjai kimondták, hogy a vállalkozó a teljesítés biztosítékául a nettó vállalkozási díj 10 %-ának megfelelő összegű garanciát vállal, amely valamennyi számlából levonásra került.

A felperes a kivitelezéshez szükséges anyagokat biztosította, a vállalkozási szerződésben foglalt munkavégzési kötelezettségeit alvállalkozók bevonásával végezte el.

Az alperes a 2006. szeptember 26-án és szeptember 28-án kelt leveleiben kérte a felperes képviselőjének az intézkedését a kivitelezéssel kapcsolatos problémák és hiányosságok megoldására. Felszólította a felperest a hiányosságok megszüntetésére azzal, hogy amennyiben október 9-i határidőre az új épület hidegburkolási munkái nem készülnek el, úgy kénytelen lesz azt más vállalkozó bevonásával a felperes költségére elvégeztetni.

A S. Kft. mint megrendelő és az alperes mint kivitelező 2006. november 16-án az új épület lakásaira vonatkozó műszaki átadási-átvételi eljárást megkezdtek, a hibákról és hiányosságokról hibajegyzéket vettek fel azzal, hogy azokat az alperes november 24-ig kérte kijavítani. Az alperes 2006. november 24-én küldött levelében rögzítette, hogy a hibalistán szereplő javítások nagy része nem készült el, kérte a javítások november 29-ig történő elvégzését.

2006. november 23-án műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv készült, amelyben a peres felek képviselői megállapították, hogy az épület észak-keleti főbejárati

homlokzat színezése nem I. osztályú minőségben készült el, kérték annak javítását 2006. november 24-ig.

A 2006. november 30-án kelt e-mailben az alperes projektvezetője közölte, hogy a kivitelezés kötbérterhes befejezési határideje lejárt. Figyelmeztette a felperest, hogy a régi épületrészen a hidegburkolási és felületképzési munkák még nem készültek el, továbbá az új épületrész hibajavításával kapcsolatos észrevételeit is rögzítette. A két épületrész pótmunkáiról a felperesi műszaki vezető által készített kimutatást megvizsgálta, és az abban foglaltakat "összszegszerűen" elfogadja. A pótmunkák tekintetében a szerződés módosítását elkészíti, "melybe a szerződés tárgyát képező munkák befejezési határidejének 2006. december 15-ét" rögzít. A levél tartalmazta továbbá azt is, hogy amennyiben az új épület javítása a pótmunkákkal együtt december 7-re elkészül, úgy a műszaki vezető kiállítja a pótmunkára elfogadott 4.154.464,- Ft + áfa összegű teljesítési igazolást. Amennyiben a régi épület munkarészei hiba és hiánymentesen a pótmunkákkal együtt 2006. december 15-e és 22-e között elkészülnek, úgy a pótmunkára elfogadott 5.241.399,- Ft + áfa, valamint az alapszerződésből hátralévő 14.166.101,- Ft + áfa - a régi épület II. és III. emeleti felületképzési munkadíjával csökkentett összegű - teljesítésigazolás kiállításra kerül. Ha 2006. december 15-re a munkarészekkel nem készülnek el, úgy 2006. november 14-től számított kötbért és kártérítési igényt érvényesít az alperes. 2006. december 12-én, 2007. január 4-én és 2007. január 12-én hibajegyzékek felvételére került sor.

A felperes ügyvezetője többször kezdeményezte a végszámla alapjául szolgáló teljesítésigazolás kiállítását.

A felperes ügyvezetője és az alperes műszaki vezetője a kivitelezés helyszínén 2007. január 19-én tárgyaltak a felperes végszámlájának alapjául szolgáló teljesítési igazolás kiállításáról. Az alperes műszaki vezetője elkészítette a szerződést lezáró jegyzőkönyv megnevezésű okiratot és a jegyzőkönyvben foglaltaknak megfelelően állította ki a végszámla alapjául szolgáló 2006. január 19-i dátumú teljesítési igazolást. A jegyzőkönyv szerződéses árként 45.090.295,- Ft + áfa összeget, határidőként 2006. november 14-ét tartalmazott. Az alperes a végszámlából levonásba helyezte a régi épület II. és III. emeleti felületképzési munkáinak más vállalkozó által elvégzett és kifizetett 1.107.920,- Ft + áfa összegű vállalkozási díjat. A jegyzőkönyv 8. pontja tartalmazta, hogy a hibajavítások és hiánypótlások nem készültek el, ezért a felek közös megegyezése alapján a szerződés szerinti 10 %-os jóteljesítési visszatartást a megrendelő benntartja. A jegyzőkönyv 9. pontja ugyancsak a felek kölcsönös megállapodására utalással rögzítette, hogy a szerződés késedelmes teljesítésére a felperes, illetve alvállalkozói hibájából került sor, amelyből eredő felperesi kötbérkötelezettség az alapszerződésben szereplő nettó vállalkozási díj 15 %-a, azaz 5.178.974,- Ft. A 10. pont szerint az alperest ért kár és veszteség ellenértékét 3.376.201,- Ft összegben érvényesíti, melyet a vállalkozó elfogad.

A teljesítési igazolás szerint a felperesnek az általa végzett építési, szerelési munkákért nettó 20.584.439,- Ft jár, amiből levonásba került a más vállalkozó által elvégzett 1.107.920,- Ft értékű munka, továbbá teljesítési visszatartásként 2.058.444,- Ft, így a felperesnek fizetendő bruttó összeg 21.313.378,- Ft. Megrendelői igényként összesen 9.600.935,- Ft került megjelölésre, így a

felperesnek fizetendő összeget 11.712.443,- Ft-ban határozták meg. A jegyzőkönyvet az alperes műszaki vezetője szignálta, a felperes ügyvezetője mindkét dokumentumot aláírta. Az alperes a felperes által a fenti összegre kiállított végszámlát kifizette.

2007. január 26-án a lakók által bejelentett újabb hibajegyzék került kiállításra. 2007. júliusáig az alperes többször is felszólította a hibák kijavítására a felperest.

A felperes ügyvezetője a 2007. március 6-án kelt levelében a 2007. január 19-én kelt szerződést lezáró jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatát és teljesítési igazolást megtévesztés és tévedés címén megtámadta. Arra hivatkozott, hogy csak 5 % jótállási visszatartás levonása jogszerű, mivel a hiánypótlási munkák tekintetében az alperes megtévesztette. A 2007. február 19-én megkapott lista szerint a lakók részéről egyszerűen javítható hibák lettek felsorolva. A késedelmi kötbér érvényesítését is jogtalannak tartotta, mert a teljesítési késedelem nem róható fel a felperesnek. A kötbér egyben kártérítési átalányként is funkcionál, ezért a kárigény alaptalan.

Az alperes megrendelője és az alperes mint kivitelező a 2007. január 22-én kelt műszaki átadás-átvételt lezáró jegyzőkönyvben rögzítették, hogy a használatot gátló hiba nem áll fenn, ezért az átadás-átvételt lezárták.

A felperes az elsőfokú bíróságra 2007. április 17-én benyújtott keresetében annak megállapítását kérte, hogy a 2007. január 19-én kelt szerződést lezáró jegyzőkönyv és a teljesítési igazolás érvénytelenek és kérte az alperes kötelezését 10.259.637,- Ft vállalkozási díj és ennek 2007. február 25-től a kifizetésig járó késedelmi kamat, valamint a perköltség megfizetésére.

Arra hivatkozott, hogy a teljesítést követően szabályos műszaki átadás-átvételi eljárás lefolytatására nem került sor. Az elvégzett munkákról tételes ellenőrzés nélkül, két tartalmilag lényegében egyező okiratot írtak alá, amelyet az alperes képviselője szerkesztett. Az okiratot a felperest képviselő ügyvezető teljeskörű információ hiányában tévedésből és az alperes megtévesztése miatt írta alá. A vállalkozóitól ezt követően szerzett arról tudomást, hogy a teljesítési késedelem nagyrészt nem róható fel a felperesnek, illetve az alvállalkozóknak, mert az alperes mint fővállalkozó a munkaterület szolgáltatásával késedelembe esett. Arra is hivatkozott, hogy amennyiben az okiratokat nem írja alá, úgy végszámlát nem állíthatott volna ki, és a felperest megillető vállalkozási díjhoz részben sem jutott volna hozzá.

A felperes keresetpontosításában annak megállapítását kérte, hogy a megállapodás és teljesítési igazolás azért érvénytelenek, mert azokat részben az alperes megtévesztése, „részben pedig a vagyon elleni jogellenes hátrány kilátásba helyezése miatt kényszerhelyzetben írta alá.”

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte, vitatva annak jogalapját és összecszerűségét is.

A megállapodások megtámadásával kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a felperes képviseletében eljáró ügyvezető 2006. novemberétől a kivitelezésen személyesen eljár. A teljesítési késedelem és hibás teljesítés tekintetében e-maileket küldött, így

mind a késedelemről, mind annak okáról közvetlen tudomása volt, ezért tévedés, illetve az alperes általi megtévesztés nem állapítható meg.

A jogellenes hátrány kilátásba helyezésével kapcsolatban előadta, hogy a cég gyakorlatához igazodóan a műszaki vezető munkaköri kötelezettsége volt az alvállalkozóval történt egyeztetést követően az okiratok elkészítése. A felperes ügyvezetője és a műszaki vezető 2006. december közepétől kezdődően többször tárgyaltak a felek közötti elszámolásról és a szerződés lezárásáról. Utalt arra, hogy a teljesítésigazolás tartalmilag összefügg a szerződést lezáró jegyzőkönyvvel, a két okirat együttes aláírásának a műszaki vezető által elvárt igénye nem tekinthető olyan jogellenes kényszerítő körülménynek, amelyre alapítottnan a felperes az okiratok érvénytelenségét alappal követelhetné.

A Fővárosi Bíróság a 2008. május 15-én kelt 22.G.40.628/2007/14. számú közbenső ítéletében megállapította, hogy a peres felek között 2007. január 19-én a Budapest, XIV., S u. 79.. szám alatti lakóépületre vonatkozó vállalkozási szerződés lezárása tárgyában létrejött megállapodás és teljesítési igazolás érvénytelen.

Határozata indokolásában arra hivatkozott, hogy a közbenső ítélet meghozatalának a Pp. 213. § (3) bekezdése szerinti feltételei fennállnak.

Az okiratok megtámadása körében azt állapította meg, hogy jogellenes fenyegetés valósult meg az alperes részéről a felperes által támadott két okirat aláírásakor. Az alperes ugyanis akkor járt volna el jogszerűen, ha a teljesítési igazolásban meghatározott vállalkozási díjból az általa jogszerűnek vélt kötbér és egyéb igényeit beszámítás alkalmazásával visszatartja, és az által elismert összeget a végszámla alapján kiegyenlíti a vállalkozónak. Ebben az esetben a felperes az alperes által elismert vállalkozói díjrészhez hozzájut, az alperes szerződésből eredő igényei pedig peres úton kerülnek rendezésre. Ezzel szemben a végszámla kiállításának alapjául szolgáló teljesítési igazolás feltételhez kötése az alperes részéről jogellenes magatartás, ezen következmény kilátásba helyezése miatt ugyanis a felperes az előzetes tárgyalások során fel sem merült jelentős összegű alperesi igényt kénytelen volt elfogadni annak érdekében, hogy az alperes által elismert összegű követeléshez peres eljárás nélkül hozzájusson.

Az elsőfokú bíróság a felperesnek a tévedésre, illetve megtévesztésre alapított keresetét megalapozatlannak találta. A felperes mind a pótmunkák mennyisége, mind azok értéke körében, illetve a késedelmes teljesítés körében a Ptk. általános alapelve szerinti megfelelő, az adott helyzetben elvárható gondos magatartás esetén minden ismerettel rendelkezett, illetve rendelkezhetett, ezért e körben nem állapítható meg, hogy tévedését az alperesnek fel kellett volna ismernie, illetve, hogy az alperes őt e körben megtévesztette.

A jogalap körében elfoglalt álláspontja alapjául megállapított tényállást elsősorban a tanúk e körben tett egybehangzó nyilatkozata alapján állapította meg. Az alperes ügyvezetője és alkalmazottja tanúként úgy nyilatkozott, hogy a szerződést lezáró jegyzőkönyv tartalmát az alkalmazott az ügyvezetővel előzetesen is egyeztette. Ennek alapján pedig megállapítható volt, hogy az nem a felek megállapodása, kölcsönös megegyezése alapján készült el, hanem az alperes egyoldalú álláspontját tartalmazta, a felperes kifogásai ellenére annak módosítására nem került sor. Az alperes műszaki vezetője tanúként alátámasztotta a felperes

nyilatkozatát, illetve a felperes ügyvezetőjének a tanúvallomását abban a körben, hogy a felperes képviselője kezdeményezte az elszámolást arra történő utalással, hogy alvállalkozói felé fizetési késedelme áll fenn, illetve, hogy január 19-ét megelőzően az alperes konkrét kötbér és egyéb igényéről a felperesi képviselőt nem tájékoztatta. Megerősítette továbbá a felperes azon nyilatkozatát, hogy a műszaki vezető közölte, a végszámla kiállításához és befogadásához szükséges teljesítés igazolást mindaddig nem adja ki, amíg a szerződést lezáró jegyzőkönyvet a felperes képviselője nem írja alá. Utalt az elsőfokú bíróság e körben arra, hogy az alperes képviselőjében eljáró tanúk vallomását az alperes nyilatkozatában megismételve előadta, hogy az alperesi cégnél kialakult gyakorlat szerint járt el a perbeli esetben a műszaki vezető.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben kérte annak megváltoztatásával a felperes keresetének az elutasítását, valamint a felperes első- és másodfokú perköltségben történő marasztalását.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróságnak a bizonyítási eljárás során felmerült tények és bizonyítékok nem megfelelő mérlegelésével, a felek közötti pénzügyi elszámolás jellegét illetően a feltárt tényállás és az alperesi tényelőadást alátámasztó tanúvallomások és okirati bizonyítékok figyelembe vétele nélkül tett megállapításai ellentétesek a perben rendelkezésre álló okiratokkal és bizonyítékokkal, a tévesen megállapított tényállásból ezért az elsőfokú bíróság téves jogi következtetésre jutott. Az elsőfokú bíróság közbenső ítélete sérti az elsőfokú eljárás Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglalt szabályait is, továbbá az indokolás sem felel meg a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak.

A bizonyítás eljárás adataiból egyértelműen tényként rögzíthető, hogy a szerződést lezáró jegyzőkönyv létrejöttének előzménye a felperes jelentős mértékű határidőn túli teljesítési késedelme, hibás teljesítése, ezzel összefüggésben felmerült károkozása, illetve emiatt felperesnél felmerülő más vállalkozóval való munkavégzésből eredő kijavítási költsége. Ezek alapján került sor a szerződést lezáró jegyzőkönyv felek kölcsönös és egybehangzó megállapodása alapján történő megkötésére, ennek megfelelően a felek valós szándékának és akaratának megfelelően rögzítette a felperesi késedelem, hibás teljesítés és károkozás tényét, valamint ennek felek által ismert és kölcsönösen elfogadott jogkövetkezményeit.

Továbbra is fenntartotta az elsőfokú eljárás során kifejtett azon álláspontját, hogy 2007. január 19-én a szerződést lezáró jegyzőkönyvben létrejött megállapodás a Ptk. 240. § (3) bekezdése szerinti egyezségnek minősül, mivel a felperes a vállalkozási díj követelése terhére engedményt adott, az alperes pedig ennek ellentételezéseként lemondott jogos kötbérigénye egy részéről, illetőleg nem eszközölt minőségi levonást a felperes hibás és késedelmes teljesítésére alapítottan annak ellenére, hogy a felperes nem teljesített a vállalkozási szerződés szerinti I. osztályú minőségben.

Hangsúlyozta, hogy jelen esetben a Ptk. 210. § (4) bekezdésében rögzített jogellenes fenyegetésről nincs szó, mivel az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárás során nem merült fel semmi olyan bizonyítékokkal alátámasztott tény vagy körülmény, amely a felperes tényállításait, illetve az elsőfokú bíróság megállapításait bármelyik formában alátámasztaná.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak a két okirattal kapcsolatban kifejtett okfejtése téves. Az elsőfokú bíróságnak ugyanis jelen perben nem azt kellett vizsgálnia, hogy az alperes általában milyen eljárási rend szerint számol el az alvállalkozóival, hanem a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján kizárólag azt vizsgálhatta, hogy az adott szerződéses jogviszonyban az elszámolás megfelelt-e a jogszabályoknak, illetve, hogy az egyezségben rögzített elszámolás a felperes által meghatározottak szerinti akarathiba következtében érvénytelen vagy sem. Az elsőfokú bíróságnak a Ptk. 210. § (4) bekezdése szerinti törvényi tényállás fennállását kellett volna vizsgálnia azzal, hogy a Pp. 3. § (3) bekezdése, illetve a 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte a bizonyítási kötelezettség ezen törvényi tényállásban rögzített tények bizonyítása körében.

Az alperesnek semmilyen érdeke nem fűződött ahhoz, hogy a felperest az egyezség kötése kényszerítse, mivel a Ptk. 296. §-a alapján azt is megtehetette volna, hogy a felperes által kiállított végszámlába beszámítja a saját követelését, amelyhez nem volt szükség a felperes jóváhagyására. A felperest pedig semmi nem kényszerítette arra, hogy az egyezséget elfogadja.

Az elsőfokú bíróság az indokolásban tévesen rögzítette azt is, hogy az alperesi magatartás jogellenessége azért állapítható meg, mivel a két okirat együttes aláírásának alperesi igénye miatt „felperes az előzetes tárgyalások során fel sem merült jelentős összegű alperesi igényt kénytelen volt elfogadni”. A felperes ugyanis, ahogy azt az ítélet indokolása egy másik bekezdésében helyesen megállapítja „a késedelmes teljesítés körében minden ismerettel rendelkezett, illetve rendelkezhetett.” Mindez azt jelenti, hogy a késedelmes teljesítés szerződésből fakadó jogkövetkezményeivel teljes mértékben tisztában volt, a szerződést lezáró jegyzőkönyv e körben új alperesi igényt nem tartalmazott.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében ugyanakkor nem rögzítette azt, hogy a felperes miért lett volna kénytelen elfogadni az alperesi igényt. Az elszámolást különösen a felperes sürgette. A felperesi ügyvezető előtt a több mint egy hónapig tartó egyeztetés alatt teljes mértékben ismertté váltak az elszámolási okiratban felsorolt alperesi igények, ráadásul a személyes találkozók során a tanú az egyezségben rögzített alperesi igények minden pontját külön is ismertetette az ügyvezetővel. K F tanú vallomásából egyértelműen kitűnik az is, hogy a tanú semmilyen nyomást nem gyakorolt a felperesi ügyvezetőre az okiratok aláírása érdekében, nem tette az okiratok aláírását a felperesi számla kiegyenlítésének előfeltételéül. Kiemelte, hogy az alperesnek nem volt sem gazdasági, sem pénzügyi érdeke, hogy a felperes számlájának kiegyenlítését a saját követelése elismertetéséhez kösse.

Az a tény, hogy a felperesi ügyvezetőnek volt ellenvetése a késedelmi kötbér mértékét illetően, ennek ellenére az okiratokat jóváhagyólag aláírta, és az aláírást követően sem tett olyan jogfenntartó nyilatkozatot, mely szerint az abban foglaltakat nem tekinti végleges álláspontjának, egyértelműen alátámasztja azt az alperesi érvelést, hogy a felperes nem jogellenes fenyegetés hatására, hanem az alperesi késedelmi kötbér és hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése iránti követelés ismeretében nyilvánvalóan üzleti, gazdasági megfontolások alapján fogadta el a jegyzőkönyvben és a teljesítési igazolásban foglalt kimutatásokat.

Az irányadó ítélkezési gyakorlat szerint a vállalkozási díj megfizetése iránti fokozott érdekelttség, az a tény, hogy a felperes saját szempontjából az egyezség kötés

során tudatosan engedményt tett a vállalkozási díj terhére annak érdekében, hogy rövid időn belül hozzájusson a végszámla összegéhez, semmiképpen sem jelent jogellenes fenyegetés hatására cselekvést, sem egyéb érvénytelenségi okot. Ezen az alapon a jegyzőkönyv és a teljesítésigazolás eredményesen nem támadható meg.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltség fizetésére történő kötelezését kérte.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján megállapítható, hogy a szerződést lezáró jegyzőkönyv tartalmát az alperes alkalmazottja előzetesen csak az alperes ügyvezetőjével egyeztette, a felperes ügyvezetőjével nem, kifogásai ellenére annak módosítására sem került sor. Ezért helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a jegyzőkönyv és az azzal tartalmilag lényegében megegyező teljesítési igazolás nem a felek megállapodása, kölcsönös megegyezése alapján készült el, hanem az alperes egyoldalú álláspontját tartalmazta. Az alperes műszaki vezetője tanúként alátámasztotta a felperes azon nyilatkozatát, hogy 2007. január 19-ét megelőzően az alperes konkrét kötbér és egyéb igényéről a felperesi képviselőt nem tájékoztatta. Megerősítette azt a felperesi nyilatkozatot is, hogy amíg a felperesi képviselő nem írja alá a szerződést lezáró jegyzőkönyvet, addig nem hajlandó kiadni a teljesítési igazolást, melynek hiányában felperes végszámla benyújtására nem jogosult. Helyesen állapította meg azt is az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli két okirat érvénytelen, mert azok aláírásakor az alperes részéről jogellenes fenyegetés valósult meg azáltal, hogy a teljesítési igazolás kiadását az alperes a jegyzőkönyv aláírásától tette függővé.

Az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte és megfelelően értékelte a meghallgatott tanúk nyilatkozatait. Az elsőfokú bíróság álláspontjával egyezően akkor járt volna el jogszerűen az alperes, ha először kiadja a felperes által ténylegesen elvégzett munkára vonatkozó teljesítési igazolást, majd pedig a felperes végszámlája szerinti vállalkozói díjkövetelésével szemben a Ptk. 296. §-a alapján beszámítással érvényesíti a megrendelői követelését.

Az alperes állításával szemben komoly érdeke fűződött ahhoz, hogy így zárja le a szerződés elszámolását, amely számára gazdaságilag és pénzügyileg egyértelműen előnyös volt.

Alaptalanul hivatkozott az alperes a jogellenes fenyegetés bizonyítottságának a hiányára is, mivel e körben éppen az alperes műszaki vezetőjének, felperes állítását megerősítő nyilatkozatát értékelte helyesen az elsőfokú bíróság.

Az alperes a másodfokú eljárás során a másodlagos fellebbezési kérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését kérte a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján, mivel álláspontja szerint az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereset elbírálása körében a kérelmen, mert jogellenes fenyegetésre mint megtámadási okra a felperes a keresetében nem hivatkozott. Ezen túlmenően jogszabálysértő a Pp. 213. § (3) bekezdése alapján jelen ügyben közbenső ítélet

hozatala, mert megalapozott kereset esetén a Ptk. 237. §-ának megfelelően kellett volna a felek közötti jogviszonyt rendezni.

Az alperes fellebbezése az alábbiakra tekintettel megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján az elsődleges fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül, azaz a megállapodások tévedés és megtévesztés jogcímén előterjesztett megtámadásait nem bírálta felül, kizárólag a jogellenes fenyegetés körében vizsgálta az elsőfokú döntés megalapozottságát.

Az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletében a tényállást érdemben helyesen állapította meg, azonban a megállapodások érvénytelenségének megállapítása körében megalapozatlan jogi következtetésekre jutott.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletében - a jogellenes fenyegetésre mint másik megtámadási jogcímre történő felhívást követően - kizárólag K F tanúvallomására alapította a döntését, és nem vette figyelembe a felek által kötött szerződést, az annak mellékletét képező teljesítési igazolás blankettát, valamint a 2007. január 19-ét megelőzően folytatott tárgyalásokat és az alperes 2006. november 30-án kelt levelét.

K F a 2008. január 11-én tartott tárgyaláson a következőket adta elő: „Az biztos, hogy én mondtam, hogy amíg a jegyzőkönyvet a felperes képviselője nem írja alá, addig én a teljesítési igazolást nem tudom aláírni.” A másodfokú bíróság álláspontja szerint önmagában ez a kijelentés nem tekinthető olyan jogellenes fenyegetésnek az alperes részéről, amelyre hivatkozással a felperes a szerződést lezáró jegyzőkönyvet és a teljesítési igazolást alappal megtámadhatta volna.

A felek által kötött vállalkozási szerződés 3.8. pontja azt tartalmazza, hogy a felperes mikor, milyen összegű részszámla, illetőleg végszámla benyújtására jogosult. Ehhez kapcsolódóan a 6.1.12. pontban a felek úgy rendelkeztek, hogy igazolt teljesítés alapján a megrendelő köteles a vállalkozó vállalkozási díjának határidőben (részhatáridőben) és hiánytalanul történő kifizetésre. A szerződés 9. pontja tartalmazza a pénzügyi és fizetési feltételeket. Ennek 9.1. pontjában szerepel az, hogy a teljesítések elszámolása a szerződés tárgyát képező munkákra a jelen szerződés 3.8. pontja szerinti rész- és végszámlákkal történik; a 9.2. pontban azt rögzítették, hogy a megrendelő a munkák készültségét a rész- és végszámla beadáshoz kötött teljesítési határidejének napján ellenőrizi és a részszámla, valamint a végszámla műszaki tartalmában rögzítettek teljesülésének megfelelően a teljesítési igazolást a vállalkozónak kiadja. A teljesítés igazolására nyitva álló határidő öt nap. A 9.3. pont szerint a részszámlák benyújtására az elkészült munkarészek teljesítése, illetve annak a megrendelő helyszíni képviselőjének ellenjegyzése által történt igazolása után kerülhet sor. Az adott műszaki, pénzügyi szakasz teljesítésének ellenőrzését és igazolását a szerződő felek teljesítési igazolási jegyzőkönyvben (6. számú melléklet) rögzítik. A lezárt teljesítési igazolási

jegyzőkönyvek felvételét követően állíthatja ki a vállalkozó a cégszerűen aláírt, a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő, a teljesítési igazolással egyező mértékű, alakilag és tartalmilag hibátlan számlát és nyújthatja be a megrendelő részére. A 9.4. pont szerint a vállalkozó az elvégzett munkákról a pénzügyi rendeleteknek és a teljesítést igazoló jegyzőkönyvnek megfelelő részszámlákat, illetve végszámlát állít ki, melynek három példányát kifizetés céljából a megrendelő központjába postai úton megküldi.

Az átadás-átvételi eljárás körében a 10.1. pontban a felek abban állapodtak meg, hogy a jelen szerződés 3.8. pontja szerinti műszaki, pénzügyi ütemezésnek megfelelően az adott megvalósulási szakasznak megfelelő létesítmény készülséget az adott és meghatározott időpontban (részhatáridő) megvizsgálják, és arról jegyzőkönyvet vesznek fel.

Mindezek egybevetéséből következik, hogy a felek maguk kötötték ki a szerződésben a vállalkozási díj kifizetésének feltételeként, hogy a számla kiállításának alapja a teljesítést igazoló jegyzőkönyv felvétele. A vállalkozási szerződés 6. számú mellékletét a teljesítési igazolási minta képezte, amelyet a felperes is ismert. Ezen minta alapján került kiállításra - többek között - 2006. január 19-én kelt teljesítési igazolás, aminek alapja az ugyanezen a napon kelt szerződést lezáró jegyzőkönyv, úgy hogy mindkettőben szerepel a vállalkozói teljesítés, az azokról történő levonások a megrendelői szolgáltatások, továbbá a kettő különbözeteként az utalandó összeg.

A keresetben támadott szerződést lezáró jegyzőkönyv és teljesítési igazolás a megrendelői igények tekintetében az összecszerúségre is kiterjedően mindenben megegyezik, a kettő a felek által kötött vállalkozási szerződés szerint is egymással összefügg, ezért a két okirat együttes aláírásának igénye nem minősül jogellenes fenyegetésnek a rendelkezésre álló összes bizonyíték mérlegelése alapján.

Téves az a felperesi hivatkozás, hogy az általa támadott megállapodások aláírásakor nem volt tudomása késedelmes teljesítésről, illetőleg arról, hogy az neki róható fel. V T a felperes ügyvezetője a 2007. augusztus 29-én tartott tárgyaláson ugyanis maga adta elő, hogy azt nem vitatja, hogy a szerződés teljesítése idején több felszólítást kaptak írásban az alperestől a határidőben történő teljesítésre. „Hetente ugyanis én is megtekintettem a kivitelezést, ekkor kérdőre vontam F Z kollégámat, aki közölte a különböző alperes részéről felmerülő akadályokat, pl., hogy nem megfelelő ajtókat hoztak vagy, hogy az ajtók beépítése késett". A felperes ügyvezetőjének tudomása volt arról, hogy az alperes a kötbér- és kártérítési igényéről nem mondott le figyelemmel arra, hogy a 2006. november 30-án kelt e-mail, amelyet a felperesi ügyvezető nem vitásan megkapott, azt rögzítette a végén, hogy amennyiben 2006. december 15-re a munkarészekkel nem készülnek el, úgy 2006. november 14-től számított kötbért és kártérítési igényt érvényesít.

V T a 2007. augusztus 29-én tartott tárgyaláson történt meghallgatásakor jogellenes fenyegetésre maga sem hivatkozott, mert azt adta elő, hogy a szerződés aláírására

azért került sor a részéről, mert sok pénzük volt ebben a kivitelezésben és a teljesítési igazolás alapján 11.000.000,- Ft-os számlát állítottak ki, amit az alperes teljesített is. A pótmunkára tekintettel a szerződés teljesítési határidejének december 15-re történő módosítás kilátásba helyezésére pedig elfelejtett, illetőleg elmulasztott hivatkozni a megállapodások aláírásának napján.

Mindez pedig azt jelenti, hogy alperes részéről semmi olyan jogellenes fenyegetés nem hangzott el, amelynek hatása alatt a felperesi ügyvezető az általa támadott megállapodásokat aláírta volna.

Az alperes a megállapodások aláírásakor nem tagadta meg a felperes által kiállított végszámla kifizetését, így teljesítési igazolás nélkül végszámla alapján is sor kerülhetett volna az alperes részéről fizetésre, illetőleg ennek hiányában bírósági eljárást követően az alperes mindenképpen hozzájuthatott volna az őt megillető vállalkozási díjhoz. Ez pedig gazdasági hátrány okozása lehetne az alperes részéről, ami azonban nem azonos a jogellenes fenyegetéssel. A Ptk. 210. § (4) bekezdésében írt jogellenes fenyegetés valamely személyi vagy vagyoni jogellenes hátrány kilátásba helyezését jelenti abból a célból, hogy a szerződő felet rábírják valamely nyilatkozat megtételére. Mivel a vállalkozási szerződés szerint jegyzőkönyvet és teljesítési igazolást fel kellett venni a számla kiállítását megelőzően, ezért a két okirat együttes aláírásának követelménye nem minősül semmilyen jogellenes hátrány kilátásba helyezésének.

Tévesen hivatkozott az alperes a fellebbezésében arra, hogy a szerződést lezáró jegyzőkönyv egyezséggel történt szerződés módosításnak minősül, mivel egyezség esetén a felek a szerződésből eredő vitás, illetve bizonytalan kérdéseket ebben a jegyzőkönyvben nem úgy egyeztették egymással, hogy mint a két fél kölcsönösen engedett a saját követeléséből, ahogy arra az alperes a BDT.2005/1169. számú eseti döntésben foglaltakra utalásra hivatkozott. A felperes ugyanis ebben semmilyen igényéről nem mondott le az alperes javára, azt pedig nem vitatta, hogy volt más vállalkozó által helyette végzett munka, aminek az összegszerűségét a jelen bírósági eljárásban sem kifogásolta. A felperes javára pedig a pótmunka, figyelemmel a szerződésben és a jegyzőkönyvben rögzített összegekre, a javára elszámolásra került és ebből csak az alperesi igények kerültek levonásra.

Mivel a felperes nem bizonyította, hogy közvetlenül ellene irányuló jogellenes fenyegetés hatására írta alá a támadott megállapodásokat, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

Az alperes fellebbezése eredményre vezetett, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az első- és másodfokú perköltség viselésére. A megállapított perköltségből 24.000,- Ft az alperes által a másodfokú eljárás során lerótt illeték összege, míg a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerint a mérlegeléssel megállapított és

áfá-t is tartalmazó elsőfokú ügyvédi munkadíj összege 21.000,- Ft, a másodfokú ügyvédi munkadíj összege 18.000,- Ft.

Budapest, 2009. év január hó 29. napján

álínkásné dr. Mík Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsánna sk.
előadó bíró

. Tibold Ágnes sk.
bíró

A kiadmány hitelél:

Bírósági tisztviselő